

Wiadomości

Poniedziałek, 1 lutego 2016

Kamienica Szlachecka, kasz. Kamiénca Szlacheckô

W Kartuskiem mamy dwie wsie o nazwie Kamienica: Kamienicę Królewską w gminie i dawniej w parafii Sierakowice (od r. 1983 z własną parafią) oraz Kamienicę Szlachecką w parafii Wygoda. Obie odnotowane zostały w źródłach krzyżackich na początku XV w., przy czym współczesna Kamienica Królewska nazywana bywa Wielką Kamienicą (źródłowe Grose Camencz z r. 1414), a Kamienica Szlachecka Małą Kamienicą (źródłowe Cleyne Camencz). Jednak F. Lorentz w spisie z r. 1923 stosuje wyróżnik Wielka do Kamienicy Szlacheckiej. Wyróżniające przydawki Królewska i Szlachecka weszły do urzędowego nazewnictwa dopiero w drugiej połowie XIX w.

Istotnie w XVI w. w obecnej Kamienicy Szlacheckiej mieszkała szlachta, choć imiennie źródła nie podały nam tych właścicieli, a Kamienica Królewska należała do starostwa mirachowskiego i zarządzał nią starosta Szczawiński, od czasów krzyżackich miała też młyn i karcznię.

Niemcy tylko po swojemu zapisali te nazwy w formie Kaminitza (hitlerowcy pisali Kamstein), przy czym Kamienica Szlachecka od r. 1876 określana była po niemiecku Niedeck, od niemieckiego nie code2utf('39',0)nowycode2utf('39',0) i Deck code2utf('39',0)pokładcode2utf('39',0). Kaszubi oczywiście skracają nazwę o jedną sylabę i mówią Kamińca. Ks. Sychta w swoim Słowniku kaszubskim (t. II, s. 128) notuje formę Kamińca Szlachetna na Kamienicę Szlachecką. Pod Kamienicą Szlachecką znajduje się Kamińska Huta, zwana dziś Kamienicką Hutą, przynależna jednak do gminy Sierakowice. Czy pomorskie nazwisko Kamiński bądź Kamiński wywodzi się właśnie z Kamienicy Szlacheckiej, trudno powiedzieć; może bowiem brać początek od miejscowości Kamiń czy Kamionka. Dodać trzeba, że mamy na Pomorzu jeszcze wieś Kamienicę w pow. tucholskim, a niektóre miejscowości o nazwie Kamionka czy Kamionki też dawniej nazywały się Kamienica. SNWPU podaje 1514 osób o nazwisku Kamiński, z tego 39 w woj. bydgoskim, 4 elbląskim, 54 gdańskim, 2 słupskim oraz 8893r. Kamiński, z tego 3104 w woj. bydgoskim, 2023 elbląskim, 4500 gdańskim i 1002 w słupskim.

Pochodzenie nazwy Kamienica dla Kaszuby jest łatwe do odtworzenia. Znany jest bowiem w kaszubszczyźnie rzeczownik kamińca w znaczeniu code2utf('39',0)pole pokryte licznymi kamieniamicode2utf('39',0). Takie samo znaczenie ma też w języku kaszubskim wyraz kamionka. Dlatego zrozumiałe jest, że niektóre nazwy Kamionka przeszły w postać kamienica. Nazwy więc jak najbardziej pasują do kaszubskiego krajobrazu z polami usianymi kamieniami. Kamienica jest więc nazwą topograficzną, ukazującą właściwości terenu, w którym powstała. („GK” 1992r, nr 18, s. 9)